

Zpravodaj sociální práce

č. 1/2017

Systémová podpora sociální práce v obcích

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Obsah

Úvodní slovo.....	4
1. Projekt „Systémová podpora sociální práce v obcích“	6
2. Spolupracující obce a jejich projekty	10
Bučovice.....	11
Havlíčkův Brod	12
Hodonín.....	13
Holešov.....	14
Hradec Králové.....	15
Chrudim.....	17
Jilemnice	18
Kladno	20
Kolín.....	21
Litvínov	22
Lovosice	24
Moravský Beroun	25
Most	26
Písek.....	27
Valašské Meziříčí	28
3. Katalog prací, povolání sociální pracovník a jeho zařazení do platové třídy...30	
4. Standardizovaný záznam sociálního pracovníka (SZSP)	34
5. Slovo závěrem, kontakty.....	38

Úvodní slovo

Mgr. David Pospíšil

Vážení čtenáři,

je mi velkou ctí a potěšením mít možnost napsat úvodní slovo při příležitosti vydání prvního čísla Zpravodaje sociální práce.

Tento Zpravodaj je publikací projektu „Systémová podpora sociální práce v obcích“, jehož prostřednictvím Vás chceme pravidelně informovat o novinkách v projektu a o aktuálních záležitostech z oblasti výkonu sociální práce v obcích, stejně jako o koncepčních a metodických záměrech Ministerstva práce a sociálních věcí.

Projekt „Systémová podpora sociální práce v obcích“ se realizuje od 1. 1. 2016. V jeho rámci jsou pořádány praktické workshopy a vydávány publikace zaměřující se na dobrou praxi, aktuální stav a koncepční záměry, především v oblasti výkonu sociální práce v obcích. Do projektu je zapojeno 15 vybraných obcí z celé České republiky, které budou po dobu dvou let aktivně s Ministerstvem práce a sociálních věcí spolupracovat. Smyslem spolupráce je nejenom identifikovat, co v praxi funguje a co by bylo vhodné naopak podpořit a změnit, ale především navrhnout podněty pro zlepšení podmínek pro výkon sociální práce, jak již bylo řečeno, především v obcích, ale také některé koncepční záměry MPSV pilotně ověřit v praxi.

V tomto čísle Zpravodaje budete mít možnost seznámit se s obcemi, které se do tohoto projektu zapojily a aktivně se podílejí na jeho výstupech a dozvíte se, s jakými problémy se obce potýkají a jak by je chtěly řešit.

Sám jsem odbornou kvalifikací sociální pracovník a vnímám sociální práci jako velice důležitou a zásadní činnost pro jednotlivce, ale i pro celou společnost. Každodenně její nositelé a nositelky pomáhají řešit nelehké životní situace svých klientů. Nejenom z tohoto důvodu budu i nadále podporovat rozvoj sociální práce v České republice.

Dovolte mi tímto popřát Zpravodaji sociální práce, aby naplnil svůj záměr, aby šířil aktuality a dobrou praxi sociální práce nejen mezi sociálními pracovníky, ale i mezi dalšími zástupci obcí, krajských úřadů, Úřadu práce České republiky a podařilo se nám společně ukázat nezastupitelnou roli sociální práce v moderní společnosti.

Věřím, že pro Vás čtenáře se Zpravodaj sociální práce stane zajímavou a obohacující publikací a že sociální pracovníky podpoří nejenom v jejich odborných kompetencích, ale posílí i jejich profesní identitu a odhodlání pro nelehkou každodenní praxi, a proto jim přeji mnoho sil a vytrvalosti.

S pozdravem

Mgr. David Pospíšil

ředitel odboru sociálních služeb,
sociální práce a sociálního bydlení
Ministerstva práce a sociálních věcí

1. Projekt „Systemová podpora sociální práce v obcích“

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“) realizuje projekt „Systémová podpora sociální práce v obcích“ od 1. 1. 2016 a jeho ukončení se předpokládá k 31. 12. 2019. Projekt je financován z prostředků Operačního programu Zaměstnanost a ze státního rozpočtu České republiky.

Jeho hlavním cílem je koordinace a ověření metodické role ministerstva při výkonu sociální práce v obcích v rámci přenesené působnosti.

Cíle projektu:

- specifikovat činnosti, na které a za jakých podmínek bude poskytována dotace na výkon sociální práce v přenesené působnosti¹ v dalších letech,
- přispět ve vztahu k obecním úřadům k určení optimálního počtu sociálních pracovníků na obecních úřadech,
- pilotně ověřit typové pozice sociálních pracovníků, konkrétně koordinátora sociální podpory (případově zaměřeného) a terénního sociálního pracovníka,
- přinést podklady pro koncepčně legislativní a metodickou činnost ministerstva.

V rámci projektu ministerstvo spolupracuje s 15 obcemi² z celé České republiky, které jsou podpořeny ze samostatné projektové výzvy 03_16_128 Operačního programu Zaměstnanosti.

Každá z obcí vypracovala svůj samostatný projekt, který odráží její specifické problémy, které mají být v rámci aktivit projektu odstraněny nebo alespoň zmírněny. Jedná se např. o zlepšení situace v sociálně vyloučených lokalitách, zvýšení dostupnosti sociální práce a sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravot-

ním postižením či o navázání a zvýšení spolupráce mezi obcemi na území obce s rozšířenou působností. Většina obcí pak ve svých projektech identifikovala zásadní nedostatek v dostupnosti sociální práce ve svých územích, a proto v rámci jejich projektů došlo k navýšení počtu sociálních pracovníků obecních úřadů o 2 až 4 (dle velikosti a potřeb obce). Z projektů těchto obcí bude projektovým, ale i stávajícím sociálním pracovníkům po dobu realizace projektu, tedy po dobu dvou let, dále hrazeno vzdělávání a supervize a z projektu ministerstva také plánované zahraniční studijní cesty.

Na základě spolupráce s obcemi bude ministerstvo získávat informace, podklady a výstupy přímo z terénu a budou mu podkladem pro jeho další koncepční činnost.

Spolupracující obce jsou pro účely projektu rozděleny do regionálních oblastí a jsou jimi:

Pražská oblast: Kladno, Litvínov, Lovosice, Most, Písek

Královéhradecká oblast: Havlíčkův Brod, Hradec Králové, Chrudim, Jilemnice, Kolín

Olomoucká oblast: Bučovice, Hodonín, Holešov, Moravský Beroun, Valašské Meziříčí

V Praze, Olomouci a Hradci Králové sídlí oblastní kanceláře projektu, ve kterých působí metodici sociální práce a v Praze navíc i právník.

¹ <http://www.mpsv.cz/cs/21249>

² Blíže informace o jednotlivých projektech obcí naleznete dále ve Zpravodaji

Jejich hlavní činností je spolupráce se zapojenými obcemi, příprava tematických workshopů na odborná témata související s agendou sociální práce v obci a organizování pravidelných měsíčních setkání nad aktuálními tématy sociální práce na úrovni obce, kterých se mohou účastnit a účastní také sociální pracovníci krajských úřadů, Úřadu práce ČR či obcí přímo nezapojených do projektu.

Spolupracující obce se také mohou obracet na právníka projektu v sociálně-právních záležitostech a v dalších otázkách ze sociální oblasti vyžadujících právní oporu. Právník i metodici úzce spolupracují s tzv. národní úrovní projektu a agendovými pracovníky ministerstva za účelem profesionalizace výkonu sociální práce. V případě zájmu o více informací nebo o účast na měsíční poradě kontaktujte oblastního metodika. Kontakty naleznete na webu ministerstva (<http://www.mpsv.cz/cs/25939>).

Aktivity projektu

Publikace

Zpravodaj sociální práce – pravidelně vydávaná publikace, ve které budou vycházet příspěvky zaměřené na aktuální téma z oblasti výkonu činností sociální práce v obcích.

Příručka praxe sociální práce – její vydání se uskuteční v závěru realizace projektu a bude souhrnem dobré praxe výkonu činností sociální práce v obcích ČR a zemí, do nichž jsou plánovány studijní cesty.

Veškeré publikace budou v elektronické podobě dostupné na webu ministerstva,

a v tištěné podobě budou v rámci ČR distribuovány na všechny obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady, Krajské pobočky Úřadu práce ČR a na Generální ředitelství Úřadu práce ČR.

Zahraníční cesty

V rámci projektu budou realizovány zahraniční cesty na Slovensko, do Německa, Rakouska a Polska. Jejich účelem je získat zkušenosti a příklady dobré praxe výkonu sociální práce na úrovni obcí. Zprávy ze zahraničních cest a sdílení zkušeností získaných z těchto studijních cest se stanou součástí publikace Příručka praxe sociální práce v obci. Zahraničních cest se vždy zúčastní zástupci projektu a zejména sociální pracovníci spolupracujících obcí.

Odborné workshopy a závěrečná konference

V průběhu projektu bude realizováno celkem 6 workshopů, které se zaměří na dílčí věcná témata z oblasti výkonu sociální práce s cílem podpořit vzájemné předávání informací mezi subjekty podílejícími se na řešení situace klientů, jejich spolupráce v zájmu klientů a hledání možností řešení. Workshopy jsou určeny především sociálním pracovníkům působících na obecních a krajských úřadech a Úřadu práce ČR. Veškeré výstupy a informace z workshopů budou představeny na závěrečné konferenci projektu v roce ukončení jeho realizace.

Pilotní ověření vzdělávacího programu pro sociální pracovníky

Cílem této aktivity je zmapovat vzdělávací potřeby sociálních pracovníků obcí

prostřednictvím průběžného hodnocení a cíleného zjišťování. Jedná se zejména o získávání zpětné vazby k absolvovaným vzdělávacím programům/kurzům. Na základě výsledků výzkumného šetření bude vytvořen návrh vzdělávacího programu pro sociální pracovníky obecních úřadů, který bude následně pilotně ověřen.

Evaluace projektu

V rámci projektu bude vyhotovena evaluační studie s cílem zhodnotit dosažené výsledky a krátkodobé dopady projektu a spolupráce s obcemi.

Výstupy a podklady

Veškeré výstupy/podklady, které vzniknou v rámci spolupráce s obcemi, na měsíčních poradách oblastí, workshopech či zahraničních studijních cestách budou využity pro další koncepční a metodickou činnost ministerstva. Hlavními očekávanými výstupy jsou podklad pro stanovení standardu minimálního rozsahu činností sociální práce na obecních úřadech, podklad pro standardy kvality výkonu sociální práce v obcích, ověřený modelový návrh dvou typových pozic sociálních pracovníků obcí, pilotní ověření vzdělávacího programu pro sociální pracovníky a publikační činnost v rámci projektu.

Více o projektu, jeho aktivitách, novinkách a kontakty nalezte na webu ministerstva (<http://www.mpsv.cz/cs/25939>).

Za projektový tým Bc. Petr Votruba

2. Spolupracující obce a jejich projekty

BUČOVICE

První písemná zmínka o Bučovicích sahá do roku 1322, předpokládá se ale, že toto městečko má kořeny zasazené hlouběji v minulosti. V současné době Bučovice patří do vyškovského okresu a mají téměř 6 500 obyvatel. Do obvodu obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) Bučovice spadá i 19 menších okolních obcí, kdy 13 z nich nedosahuje ani 500 obyvatel, nejmenší z nich má pouze 109 obyvatel. Celé území Bučovicka zaujímá rozlohu kolem 17 100 ha a má necelých 16 000 obyvatel s průměrným věkem 42 let.

Vzhledem k velikosti okolních obcí je zde velkým problémem **nedostatek pracovních příležitostí** a s ním související **vyšoká míra nezaměstnanosti**. Na 1 volné pracovní místo připadá asi 28 uchazečů o zaměstnání. Nachází se zde také **velké množství osob bez přístřeší** nebo osob žijících v nevyhovujících bytových podmínkách. Je to způsobeno zejména vlivem **zadluženosti a různých závislostí**. Tyto osoby vlastními příjmy často nedosahují na standardní a mnohdy ani na nestandardní formy bydlení. S tím také souvisí problém **nedostatečné vybavenosti sociálními i veřejnými službami**. V ORP Bučovice působí malý počet terénních a ambulantních sociálních služeb. Lidé jsou tak ve většině případů odkázáni sami na sebe nebo pomoc nejbližších. V případě seniorů jsou využívány domovy pro seniory v okolních ORP. Na území Bučovicka je pouze jeden Dům s pečovatelskou službou se 44 byty, a to přímo v Bučovicích. Je plně obsazen a žádostí o přijetí je v současnosti evidováno přibližně 80.

Projekt „*Podpora sociální práce v obci s rozšířenou působností Bučovice*“ si klade za cíl posílení sociální práce, která minimalizuje počet osob žijících v nevy-

hovujících podmínkách. Tito jedinci budou aktivně vyhledáváni v jejich přirozeném sociálním prostředí a bude v jejich prospěch prováděna sociální práce. Minimalizuje se tak jejich počáteční ostych ze spolupráce s úřadem, a tím se snáze vytvoří důvěra mezi klientem a pracovníkem. Profesionální rozvoj formou vzdělávání a supervize těchto pracovníků umožní kvalitnější poskytnutí sociální práce a základního sociálního poradenství. V neposlední řadě je cílem projektu zapojení představitelů spádových obcí do řešení problematiky jejich obyvatel a všeobecné povědomí o sociální práci jako možnosti pomoci v nepříznivé sociální situaci.

Přínosem projektu bude zajisté rozvoj sociální práce v ORP Bučovice a také její kvality. Noví sociální pracovníci budou schopni zajistit dostupnost sociální práce tam, kde to doposud z personálního hlediska nebylo možné. Což se promítne ve snižování počtu osob ze sociálně vyloučených lokalit a osob sociálním vyloučením ohrožených. Projekt do jisté míry navázána spolupráce se starosty a jejich problémovými obyvateli. Dále dojde k vytvoření interdisciplinárních a multidisciplinárních týmů (OSPOD, Policie ČR, Úřad práce, neziskové organizace apod.), které budou nápomocny v řešení situací

Bučovice

a problémů jednotlivých klientů. Jejich spolupráce je očekávána i po ukončení projektu.

Kontakt:

Obec Bučovice
Odbor sociálních věcí
Jiráskova 502, 685 01 Bučovice

Mgr. Martina Teuchnerová
e-mail: teuchnerova@bucovice.cz
tel.: 517 324 427

HAVLÍČKŮV BROD

Havlíčkův Brod je historickým městem, jehož vznik se datuje do 2. poloviny 13. století. V současné době zde žije cca 23 000 obyvatel, správní obvod obce s rozšířenou působností Havlíčkův Brod spadá pod Kraj Vysočina a je tvořen 56 obcemi.

Sociální pracovníci svoji pozornost zaměřují zejména na řešení situací spojených se **ztrátou bydlení**, město má na svém území **dvě vyloučené lokality**. Velkou část klientů tvoří propuštění pacienti Psychiatrické nemocnice Havlíčkův Brod, která má spádovost z Kraje Vysočina, Pardubického kraje, Královéhradeckého kraje a části Středočeského kraje. Její pacienti po propuštění zůstávají ve velké míře na území našeho města a představují pro místní obyvatele značné bezpečnostní riziko. Město v současné době **nedisponuje vhodným typem návazných sociálních služeb**, které by nabízely pobytové nebo ambulantní služby pro osoby sociálně vyloučené či ohrožené sociálním vyloučením.

V poslední době se objevily **problémy se zahraničními agenturními pracovníky**, kteří pracují v našem městě a blízkém

Havlíčkův Brod

okolí. Bydlí na soukromých ubytovnách a někteří z nich **nerespektují podmínky občanského soužití** (drobné krádeže, nevhodné chování k místním občanům, výtržnictví, rušení nočního klidu).

Výše uvedené problémy bychom rádi řešili prostřednictvím aktivit, které již realizujeme několik let, jako například proces plánování sociálních služeb nebo program prevence kriminality, ale i nově navázanou spoluprací s Agenturou pro sociální začleňování a v neposlední řadě i prostřednictvím tohoto projektu „*Podpora sociální práce ve městě Havlíčkův Brod*“.

Stanovit konkrétní a měřitelné cíle v sociální práci je přinejmenším dosti komplikované, nicméně primárním cílem projektu je personální posílení úseku sociálních služeb a prevence, odboru sociálních věcí a školství Městského úřadu Havlíčkův Brod o tři nové sociální pracovníce. Ty budou ke své práci využívat k dopravě po městě a blízkém okolí elektrokolá.

Cílem projektu bude také nastavení systému odborné spolupráce mezi sociálními pracovníky v regionu a obcemi I. a II. typu na území obce s rozšířenou působností Havlíčkův Brod. Nastavením sítě sociálních služeb a vzájemné spolupráce dojde

k zefektivnění podpory a pomoci uživatelům sociálních služeb.

Prostřednictvím personálního posílení se zvýší dostupnost sociální práce pro potřebné občany na celém území obce s rozšířenou působností. Dále dojde k rozšíření spolupráce s ostatními organizacemi a institucemi, které působí v sociální oblasti a zvýšení kvalifikace sociálních pracovníků - školení, workshopy, supervize.

Ministerstvo může reagovat na potřeby a podněty měst a obcí v jednotlivých oblastech sociální práce - například zvýšení společenské prestiže a finančního ohodnocení sociálních pracovníků, nastavení systému vedení spisové dokumentace - tak, aby odpovídal potřebám samotných sociálních pracovníků, zlepšení spolupráce s Úřadem práce ČR.

Kontakt:

Město Havlíčkův Brod
Úsek sociálních služeb a prevence kriminality
V Rámech 1855, 580 61 Havlíčkův Brod 2

Mgr. Marek Topolovský
e-mail: mtopolovsky@muhb.cz
tel.: 569 497 143

HODONÍN

Hodonín leží na pravém břehu Moravy, u státních hranic se Slovenskem a býval významným hraničním přechodem mezi oběma samostatnými republikami. Hodonín má dlouholetou kulturní, podnikatelskou a sportovní tradici. Je obcí s rozšířenou působností pro 18 spádových obcí. Počet obyvatel v ORP je cca 61 000, z toho je přibližně 24 800 občanů Hodonína.

Ve správním obvodu ORP Hodonín pře-

vládá **vyšší míra nezaměstnanosti** v porovnání s celostátní úrovní i krajskou mírou nezaměstnanosti. Tato skutečnost velmi výrazně ovlivňuje charakter poskytované sociální práce. Ve většině případů se jedná o dlouhodobě **nezaměstnané klienty**, klienty bez jakéhokoli odborného vzdělání či z jiných důvodů na trhu práce osoby obtížně umístitelné. Výjimkou nejsou ani **sociálně nepřizpůsobivé osoby**, které přichází ze Slovenska. S ohledem na tyto skutečnosti se potýkáme s řešením dalších sociálně patologických jevů, které s sebou nezaměstnanost přináší - **zadluženost, závislosti na návykových látkách, řešení insolventci, ztráta bydlení** apod. Velmi často mají tyto situace dopad nejen na jednotlivce, ale i celou rodinu. Proto **převládá dlouhodobá sociální práce s celými (i širšími) rodinami**. Potřeba zapojení nových metod do práce sociálních pracovníků tak výrazně vzrostla.

Hlavními cíli projektu „Podpora sociální práce v obci s rozšířenou působností Hodonín“ jsou personální posílení a rozvoj

Hodonín

sociální práce, pilotní ověření aplikace nových metod a technik sociální práce do praxe, zkvalitnění, profesionalizace a lepší dostupnost sociální práce v ORP Hodonín.

Po období trvání projektu jsme přijali do pracovního poměru dva nové sociální pracovníky – terénního sociálního pracovníka a koordinátora sociální podpory (případový pracovník). Obsahem jejich výkonu je především terénní sociální práce, zaměřená na práci s osobami ohroženými sociálním vyloučením a výskytem sociálně patologických jevů v jejich přirozeném sociálním prostředí, síťování a spolupráce se sociálními pracovníky především z NNO a veřejných služeb.

Očekáváme zintenzivnění sociální práce v terénu, a to zejména ve spádových obcích a zintenzivnění sociální práce zaměřené na doprovázení klienta, který se tak dokáže začlenit zpět do společnosti a tuto pozici si dlouhodobě udržet.

Díky novým metodám, intenzivnímu vzdělávání a supervizím chceme sociální práci zkvalitnit s jasnými výsledky pomoci konkrétním klientům. Přínos pro naši práci očekáváme také v získávání zkušeností ze zahraniční a ostatních obcí spolupracujících s projektem ministerstva.

V rámci užší spolupráce s MPSV očekáváme, že výstupy z aktivit projektu budou zapracovány do metodických materiálů ve vztahu k obcím a přispějí ke správnému nastavení sociální práce v obcích.

Kontakt:

Obec Hodonín
Odbor sociálních věcí a školství
Národní Třída 25, 695 35 Hodonín

Bc. Michaela Klepáčová
e-mail: klepacova.michaela@muhodonin.cz
tel.: 518 316 458

Bc. Kateřina Klimešová
e-mail: neformalni.pece@muhodonin.cz
tel.: 518 316 354

HOLEŠOV

Město Holešov je pověřenou obcí III. typu a nachází se ve Zlínském kraji. S počtem obyvatel přes 11 500 se řadí na druhé místo v okrese. Správní obvod obce s rozšířenou působností Holešova tvoří 19 obcí. Holešov je nejen správním, ale také průmyslovým, společenským a kulturním centrem.

K poskytovatelům sociálních služeb v Holešově patří Centrum pro seniory, p. o. (domov pro seniory, domov se zvláštním režimem), Charita Holešov (pečovatelská služba, ošetrovatelská služba, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Coolna), ARGO, Společnost dobré vůle Zlín, z. s. (terénní program – pomoc sociálně vyloučeným nebo sociálním vyloučením ohroženým osobám) a Kontaktní centrum PLUS Oblastní charity Kroměříž (terénní program s protidrogovou prevencí).

V oblasti sociální práce je největší **problém s řešením bytové a finanční situace klientů**, dále se Holešov potýká s klienty **závislími na drogách a alkoholu** a s klienty ovlivněnými celou řadou dalších sociálně **patologických jevů**. Úskalí je možné spatřovat v lokalitách s městským nájemním ubytováním velmi nízkého standardu, dále pak v odloučené okrajové obecní části s buňkami, kde je ubytovaná část minoritní skupiny romského etnika,

Holešov

či již tradiční místa, kterými jsou nádraží, parky a okolí nákupních center. V Holešově jsou provozovány **tři ubytovny** s celkovou kapacitou 98 lůžek, na kterých jsou většinou ubytováni spoluobčané ohrožení sociálním vyloučením, se kterými je realizována sociální práce.

Město Holešov zahájilo prostřednictvím Odboru sociálních věcí a zdravotnictví realizaci projektu „Podpora sociální práce v ORP Holešov“ od 01. 02. 2017 a přijalo dva nové sociální pracovníky, kteří posílí výkon sociální práce na celém území Holešovska po dobu 24 měsíců. Před zahájením projektu pracovali na MěÚ v Holešově 2 sociální pracovníci v rozsahu 2,0 úvazku. Projekt umožní poskytování sociální práce ve větším rozsahu a pokryje cílové skupiny, kterým nebyla pomoc poskytována, nebo nebyla poskytována v dostatečné míře z časových důvodů stávajících pracovníků. Rovněž bude možné poskytovat pomoc osobám v rámci terénní práce po celém ORP. Cílem projektu je tedy zvýšení dostupnosti sociální práce klientům a její profesionalizace v rámci výkonu sociální práce v přenesené působnosti. Podpořena bude také součinnost sociálních pracovníků projektu jak se stávajícími sociálními pracovníky, tak i dalšími pracovníky v rámci organizační struktury úřadu.

Od spolupráce s MPSV očekáváme, že bude postupně nastavován systém kvalitního a profesionálního výkonu sociální práce s dospělými na obcích v rámci celé ČR, vytvoření podpůrných metodických materiálů pro tuto oblast a postupné zavádění standardů kvality sociální práce na obcích. V průběhu projektu očekáváme také reflektování potřeb jednotlivých zapojených obcí a zpětné vazby k uplatnění 2 typových pozic sociálních pracovníků.

Kontakt:

Obec Holešov

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
Tovární 1407, 769 17 Holešov

Mgr. Michaela Vaško

e-mail: michaela.vasko@holesov.cz

tel.: 573 521 758, 734 422 061

HRADEC KRÁLOVÉ

V Hradci Králové žije přibližně 95 000 obyvatel. V území ORP žije cca 145 000 obyvatel a zahrnuje čtyři obce s pověřeným obecním úřadem – Třebechovice pod Orebem, Chlumeck nad Cidlinou, Smiřice a Nechanice.

Sociální pracovníci města Hradec Králové řeší **nepříznivé sociální situace**, které

prožívají **převážně senioři nebo osoby se zdravotním postižením**, jedná se o pomoc a podporu při zajištění různých služeb péče a s tím spojeného příspěvku na péči, nebo koordinaci pomoci u psychiatricky nemocných osob, u seniorů v počátečních stádiích stařecké demence apod. Dále je sociální práce zaměřena na oblast **domácího násilí, na řešení dluhů a exekucí** apod. Zahrnuje i oblast bydlení pro několik cílových skupin. Jednak město disponuje vlastní ubytovnou Brněnská, kde je každý z ubytovaných klientem sociální práce a cílem je jeho posunutí do standardního bytu, a dále v cca 700 bytech poskytuje nízkonákladové bydlení seniorům a osobám se zdravotním postižením. Za **sociálně vyloučenou lokalitu** považujeme zejména bytový dům, kde bydlí romské rodiny, průběžně se zde vyskytuje cca 60 osob, v okolí domu někteří z obyvatel shromažďují odpad a dům je jejich činnostmi zdevastován. Dále získávají jejich činností charakter sociálně vyloučené lokality některé komerční ubytovny, pokud se v nich koncentrují osoby s obtížemi v občanském spolusoužití.

Město charakterizuje hustá síť poskytovatelů sociálních služeb (viz adresář dostupný na adrese <http://www.hradeckralove.org/file/11205/>) a dlouhodobě realizovaný proces komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb (viz dokument dostupný na adrese <http://www.hradeckralove.org/file/11205/>), dále řada ocenění související s rozvojem sociální a související oblasti, zejména pak oblast prarodinné politiky, aktivního stárnutí a mezigenerační spolupráce, budování bezbariérového prostředí. Město si udržuje nízkou úroveň kriminality mimo jiné též důsledným zaměřením na aktivity související s její prevencí.

Projekt „Podpora sociální práce v působ-

Hradec Králové

nosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností Hradec Králové“ si klade za cíl personálně posílit agendu sociální práce o dva sociální pracovníky, a tím vytvořit podmínky pro zajištění profesionální práce s klienty, pro zkrácení intervalu mezi jednotlivými kontakty s nimi, pro lepší využívání odborných metod sociální práce.

Projektovým i stávajícím sociálním pracovníkům bude zajištěno odborné vzdělávání a individuální a skupinová supervize. Společně s MPSV a dalšími zapojenými městy a obcemi se bude Hradec Králové podílet na přípravě standardů vzdělávání sociálních pracovníků obce. Důležitým cílem je prostřednictvím projektových činností aktualizovat vlastní Standardy kvality sociální práce, které si město zpracovalo v roce 2015, využít zkušenosti s jejich tvorbou a podílet se aktivně na zpracování podkladů pro standardy sociální práce ve veřejné správě, jejichž vznik je uveden v novele zákona o sociálních službách.

Zahraniční studijní cesty realizované v průběhu projektu budou využity jak k získávání zkušeností se sociální prací v jiných zemích, tak k předávání našich zkušeností zahraničním partnerům.

Projekt umožní snížit časovou zátěž stávajících sociálních pracovníků, a tak zlepšit zajištění potřeb klientů sociální práce. Sociální pracovníci budou mít zajištěno kvalitní a odborné vzdělávání, které bude zaměřeno na získání, případně zvýšení rozsahu dovedností, které jsou považovány s ohledem na fakticky řešené nepříznivé sociální situace klientů za potřebné. Pravidelně budou probíhat individuální a skupinové supervize, které budou podpůrným nástrojem k zajištění další profesionalizace sociálních pracovníků, neboť jejím prostřednictvím dojde k posílení osobnostních předpokladů k výkonu sociální práce, k eliminaci syndromu vyhoření, k decentralizovanému přístupu k sociální práci ze strany sociálních pracovníků, a tím k potřebnému nadhledu. Vzniknou edukační materiály opřené o příklady dobré praxe, odborná periodika, která budou přínosná pro rozvoj sociální práce. Díky spolupráci se zahraničními partnery bude rozšířen přehled o dalších možných přístupech k sociální práci, o užitečných metodách a způsobech práce s klienty. Definováním standardů vzdělávání dojde k rozvoji vzdělávacích programů.

Všechny projektové činnosti významně posílí pocit vlastní odbornosti sociálních pracovníků, zvýší se jejich prestiž i prestiž sociální práce obce u veřejnosti a u spolupracujících organizací. Očekáváme, že projekt napomůže k naplnění opatření 5. plánu rozvoje sociálních a souvisejících služeb města Hradce Králové na období 2016 – 2018, (viz odkaz výše), konkrétně opatření 5.3.4, které je zaměřeno na posílení role sociálních pracovníků magistrátu města v koordinaci služeb na území obce s rozšířenou působností.

Kontakt:

Magistrát města Hradec Králové
Oddělení koncepcí a sociální péče
Československé armády 408,
502 00 Hradec Králové

Mgr. Jiří Kotala
e-mail: jiri.kotala@mmhk.cz
tel.: 495 707 322

CHRUDIM

Správní obvod ORP Chrudim patří k největším v Pardubickém kraji. Tvoří ho 86 obcí s přibližně 84 000 obyvateli.

Charakteristickými jevy z hlediska sociální práce je **dlouhodobá nezaměstnanost, ztráta vlastního nebo nájemního bydlení, život závislý na sociálních dávkách, rozšíření návykových látek** mezi mladistvými žijícími na ubytovnách, ohrožení sociálním vyloučením, **ztižený přístup obyvatel v některých částech regionu k sociálním službám**. V regionu je 11 komerčních ubytoven, které poskytují dlouhodobé bydlení pro sociálně znevýhodněné občany. Přímou v Chrudimi je městská ubytovna. Převážná většina ubytovaných jsou osoby dlouhodobě nezaměstnané, pobírající dávky hmotné nouze, osamělí senioři nebo rodiny s dětmi. Sociálně vyloučenou lokalitou se stala ubytovna v Čankovicích s kapacitou 141 lůžek, kde žijí převážně romští obyvatelé. Tato lokalita spadá pod působnost obce Chrást, kde pracuje pouze jeden sociální pracovník. Dalšími problematickými oblastmi s vysokým počtem nezaměstnaných a značnou chudobou jsou části obcí Prachovice a Chrást.

Hlavním cílem projektu „*Podpora sociální práce v obci Chrudim a ve správním obvodu obce s rozšířenou působností*“ je per-

Chrudim

sonální posílení a rozvoj sociální práce, včetně zavádění nových metod a technik do praxe, zefektivnění multidisciplinární spolupráce a rozšíření dostupnosti sociální práce v celém správním obvodu obce Chrudim. Realizací projektu nastavíme a v praxi ověříme jednotné postupy při práci s klienty. Díky znalosti sítě sociálních služeb budeme klientům poskytovat kvalifikovaná doporučení k využívání návazných služeb. Vytvoříme pravidla pro komplexní, multidisciplinární spolupráci. Zavedeme efektivní spolupráci s obcemi typu II a I. Navážeme na výstupy již existující skupiny a zpracujeme pravidla při spolupráci a podpoře klientů v oblasti propustného bydlení. Vydefinujeme a nastavíme vnitřní pravidla oddělení sociální prevence a pomoci. V záležitostech společných klientů budeme úzce spolupracovat s oddělením sociálně-právní ochrany dětí a také s ostatními odbory Městského úřadu Chrudim. Sociální pracovníci projdou potřebným vzděláváním a budou pracovat pod supervizí.

Díky posílení pracovního týmu budeme vykonávat sociální práci na celém území ORP, a to i v místech se ztíženým přístupem obyvatel k sociálním službám. Budeme mít více prostoru na prevenci, více času na provádění depistáží. Vyjasněním kompetencí jednotlivých subjektů na poli sociální práce a nastavením vzájemné spolupráce dojde k zefektivnění podpory a pomoci klientům. Získáme nové zkušenosti, navážeme nové kontakty, očekáváme zkvalitnění naší práce.

Intenzivní spolupráce s MPSV dodá naši práci větší jistotu. Získáme zpětnou vazbu a metodické vedení, prostor pro sdílení praxe mezi zapojenými obcemi. Očekáváme profesionalizaci, systematickou realizaci sociální práce a její správné ukotvení na obcích.

Kontakt:

Město Chrudim
Odbor sociálních věcí
Pardubická 67, 537 16 Chrudim

Mgr. Ivana Málková
e-mail: ivana.malkova@chrudim-city.cz
tel.: 469 657 553

JILEMNICE

Správní obvod ORP Jilemnice čítá 21 obcí s přibližně 17 000 obyvateli. Leží v jihozápadní části Libereckého kraje, na severu tvoří jeho hranice nejvyšší pohoří ČR, Krkonoše, na východě sousedí s Královéhradeckým krajem.

Město Jilemnice bylo od počátku 18. století, kdy přešlo do rukou Harrachů, přirozeným centrem regionu. V tomto období oblast zaznamenala veliký rozmach průmyslu, především sklářského a plátenického. Další rozvoj začal s výstavbou

železnice koncem 19. století, kdy téměř v každé obci na celém území dnešního ORP vznikaly přádelny. Díky drsnému podnebí se zemědělství zaměřovalo zejména na pěstování brambor a lnu, který byl do 90. let minulého století zpracováván v místních přádelnách. Za posledních 10 let minulého století většina těchto provozů zanikla a zůstaly po nich stovky nezaměstnatelných dělníků s velmi úzkou specializací, mnozí z nich pouze se základním vzděláním. Specifikem bylo i to, že v místních „textilkách“ pracovaly celé rodiny, které se tak během relativně krátké doby ocitly bez vlastních příjmů.

V současné době patří mezi hlavní problémy celého ORP **stárnutí populace, nízkopříjmoví zájemci o poskytování sociálních služeb, nezaměstnanost** (generační nezaměstnanost, práce na černo, nízká mzda, nekvalitní pracovní síla, pracovní morálka atd.), **závislosti** (gamblerství, alkohol – zejména tolerance alkoholu u dětí, drogy – skrytá drogová scéna, snadná dostupnost drog, chybí osobní odpovědnost, sexuální osvěta), **zadluženost** (často chybí osobní odpovědnost klienta, sociální práci i sociální služby je potřeba více zaměřit na vedení klienta k tomu, aby zadluženost přijal jako svůj problém a začal ho i takto řešit). V poslední době se zde objevuje fenomén **invalidity či věku odchodu do důchodu, ale bez nároku** na výplatu. Důležité je zmínit umístění na rozhraní 2 krajů, které ztěžuje **dostupnost sociálních služeb** (z Liberce je to daleko a Vrchlabí je už jiný kraj). Dostupnost služeb negativně ovlivňuje i členitý horský terén.

Přes všechny uvedené problémy se daří ORP Jilemnice udržovat bez sociálně vyloučené lokality.

Hlavním cílem projektu „Podpora sociál-

Jilemnice

ní práce v Jilemnici“ je ověřit v praxi dvě typové pozice: terénní sociální pracovník a případový sociální pracovník, a to díky posílení sociální práce v Jilemnici o dva zaměstnance. Současně je cílem projektu zvýšení odborných kompetencí sociálních pracovníků zajištěním jejich dalšího vzdělávání a supervize. V neposlední řadě se zaměříme na posílení spolupráce s odborníky.

Uvedených cílů chceme dosáhnout prostřednictvím čtyř klíčových aktivit:

Výkon sociální práce – budou přijati dva noví zaměstnanci na typové pozice terénní a případový sociální pracovník. Dojde k posílení přímé práce s klientem, ke zkvalitnění depistáže, a k ověření typových pozic v praxi malého úřadu.

Součinnost v rámci úřadu – oba noví sociální pracovníci budou začleněni do interdisciplinárních týmů obce (pracovní skupiny komunitního plánování a pracovní skupina pro sociální bydlení). V rámci multidisciplinární spolupráce se primárně zaměříme na posílení spolupráce se starosty spádových obcí a poskytovateli sociálních služeb. Záměrem je rovněž zintenzivnit i spolupráci s odborníky při řešení problému klienta (případové konference).

V rámci spolupráce s MPSV prostřednictvím projektu „Systémová podpora sociální práce v obcích“ budou sociální pracovníci zpracovávat hodnocení vzdělávání a supervize, návrh vzdělávacích potřeb sociálních pracovníků, návrh související s nastavením a ověřením typových pozic sociálních pracovníků a účastnit se pracovních setkání organizovaných MPSV.

Vzdělávání a supervize – noví i stávající sociální pracovníci se budou účastnit odborného dalšího vzdělávání a supervize. Zúčastní se čtyř zahraničních studijních cest, jejichž cílem je přenést zahraniční zkušenosti do praxe v České republice.

Od projektu si slibujeme hlavně personální posílení o dva sociální pracovníky, neboť přímou práci s klientem dosud vykonávala v rámci kumulované funkce jedna pracovnice. Díky tomu získáme prostor na depistáže, jednání s jednotlivými obcemi (včasná spolupráce), pravidelné návštěvy klientů, užší spolupráci se vznikajícími službami, prostor na osvětu a prevenci. Uvítali bychom zapojení odborníků při řešení problému klienta.

Od MPSV očekáváme, že na základě podnětů a diskuse se sociální pracovníky metodicky sladí postupy sociální práce na obci a pomůže tak vymezit sociální práci úřadu. Konkrétně je potřeba jasně vymezit, kterými činnostmi se zabývají obce v působnosti pověřených obecních úřadů a kterými v působnosti ORP. Zároveň bychom uvítali financování sociální práce z jednoho zdroje, neboť v současné době se z různých zdrojů financují fragmenty sociální práce, což vede zejména na malých obcích k tříštění úvazků, které se velmi obtížně vykazují, neboť s klientem je vedena komplexní sociální práce.

Zároveň je potřeba zabývat se otázkou kolize výkonu sociální práce v přenesené a v samostatné působnosti.

Kontakt:

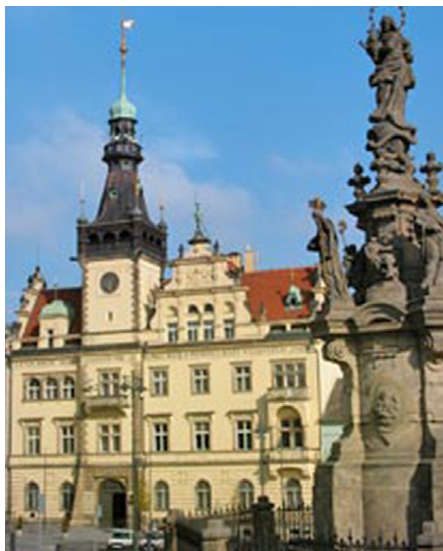
Město Jilemnice
Odbor sociálních věcí
Náměstí 3. května 228, 514 01 Jilemnice

Mgr. Kateřina Jandurová
e-mail: jandurova@mesto.jilemnice.cz
tel.: 481 565 166

KLADNO

Kladno se nachází v blízkosti metropole Praha a s počtem 66 297 obyvatel představuje největší středočeské město. Migrují sem lidé, často rodiny s dětmi z celé České republiky a mnohdy jejich situace vyžaduje poskytování sociální práce. Sociální práci vykonáváme v rámci obce s rozšířenou působností, převážně je nutné klientům zajistit ubytování, ale většina obcí nemá sociální bydlení ani pro své občany. Ke ztrátě bydlení (bytu) dochází ve zvýšené míře u osob, proti nimž je vedeno exekuční řízení, a jejichž počet narůstá. Jedná se o nízkopříjmové klienty, zejména invalidní a starobní důchodce, osaměle žijící osoby, rodiny s dětmi, bezdomovce, dále osoby se zdravotním znevýhodněním, psychiatrickým onemocněním nebo osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody.

Sociální pracovníci vyhledávají **osoby ohrožené ztrátou bydlení** v jejich přirozeném prostředí a navazují s nimi kontakt. Vzhledem **k velkému počtu ubytoven** na našem území pravidelně a opakovaně navštěvujeme klienty, kteří jsou dlouhodobě v nepříznivé sociální situaci, s cílem hledat řešení jejich situace. Z těchto důvodů spolupracujeme i s neziskovým sektorem – Charitou ČR, Protidluhovou poradnou

Kladno

v Kladně, s azylovými domy apod. Uplatnění našich klientů na trhu práce je sice ztíženo skutečností, že mají převážně základní vzdělání a mnozí jsou poživateli invalidního důchodu, ale daří se nám zajistit jejich pracovní uplatnění např. ve výrobě kladenského Lega, pekárnách nebo v bývalém areálu Poldi Kladno. Také neziskové organizace zaměstnávají osoby se zdravotním postižením. Pro občany se zdravotním postižením má město vyčleněno byty s bezbariérovým přístupem. Byt za určitých podmínek klient obdrží na základě uzavřené smlouvy. Pro seniory má město dva domovy. Z toho jeden zřizuje město a zřizovatelem druhého je Středočeský kraj. Také zde máme Domov s pečovatelskou službou. Našemu městu schází noclehárna či hospic.

Cílem projektu je personální posílení a rozvoj sociální práce ve městě, pilotní ověření aplikace nových metod a technik sociální práce do praxe a zkvalitnění, profesionalizace a lepší dostupnost sociální práce

ve městě Kladně a na území celého správního obvodu ORP Kladno. Subsidiárním cílem je zlepšení komunikace a sdílení informací o sociálních potřebách s dalšími subjekty v rámci realizace sociální práce v našem městě a na území správního obvodu ORP Kladno. Sekundárním cílem je zajištění vzdělávání a supervize pro sociální pracovníky Magistrátu města Kladna. Dalším očekávaným přínosem je posílení interdisciplinární a multidisciplinární spolupráce a spolupráce s dalšími aktéry v sociální oblasti a příbuzných oborech. Přínosem bude ucelené zmapování terénu a výstupem budou příklady dobré praxe a jejich publikování.

Kontakt:

Magistrát města Kladna
Oddělení sociální práce krizového řízení
a bezpečnosti
Severní ul. 2952, 272 04 Kladno – Rozdělov

Bc. Michaela Řečinská
e-mail: michaela.recinska@mestokladno.cz
tel.: 312 604 715

KOLÍN

Město Kolín čítá více než 30 000 obyvatel. V celém spádovém území ORP Kolín je to pak více než 80 000 obyvatel. Sociální práce je v současné době zajištěna 3,5 úvazky sociálních pracovníků na oddělení sociální péče a zdravotnictví odboru sociálních věcí a zdravotnictví.

Charakteristika sociálního prostředí:

- **vysoký počet ubytoven (30)** v celém území obecního úřadu obce s rozšířenou působností (návaznost také na dávky hmotné nouze),
- existence **sociálně vyloučené lokality**,
- **velký počet pracovních migrantů** – průmyslová zóna,

- rostoucí **zařízení pro osoby závislé na péči** – v lokalitě za poslední více jak rok přibýlo 400 lůžek domova pro seniory/domova se zvláštním režimem.

Náš projekt nese název „*Podpora sociální práce v obci Kolín a na území obecního úřadu obce s rozšířenou působností*“. Má za cíl prostřednictvím dvou nově přijatých sociálních pracovníků a podpory spolupráce na úrovni celého ORP především podpořit dostupnost sociální práce na celém území. Ta bude zaměřena na osoby v produktivním věku, na jejich nepříznivou sociální situaci a podporu při jejím řešení nebo prevenci její další eskalace. Podpora vědomostí, znalostí (jak legislativních, tak praktických) nejen prostřednictvím služebních cest, seminářů, supervize je spíše cílem automatickým, aby podpora osob v nepříznivé sociální situaci mohla probíhat co nejprofesionálněji.

Naším očekáváním je přenos a sdílení informací s MPSV a dalšími obcemi, které jsou do projektu zapojeny napříč ČR. Zkušenosti ze zahraničních zemí v rámci činností sociální práce, které jsou nám historicky blízko a zhodnocení jejich přenositelnosti do ČR (v návaznosti na rozšíření obzorů) pro nás budou mít též cenný přínos.

Kolín

Kontakt:

Město Kolín
Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
Karlovo náměstí 45, 280 01 Kolín

Mgr. Petr Mach
e-mail: petr.mach@mukolin.cz
tel.: 321 748 310

LITVÍNOV

Správní obvod ORP Litvínov spadá do území Ústeckého kraje, má převážně průmyslový charakter - do jeho území zasahují hnědouhelné doly, tradici zde má chemický průmysl. Sousedí se správními obvody Teplice, Bílina, Most a Chomutov. Území ORP Litvínov tvoří 11 obcí, z toho 5 se statutem města, zbytek jsou obce. Počet obyvatel ORP činil k 31. 12. 2015 celkem 37 724, z toho 24 584 obyvatel Litvínova.

Město Litvínov spadá do regionu, ve kterém se soustředily negativní projevy strukturálních změn. Ve městě vznikly **tři sociálně vyloučené lokality** (dále SVL) – největší z nich je sídliště Janov, kde žije cca 5 000 obyvatel, dále ubytovna UNO a ubytovna Šumná. Nejpalčivějšími problémy zejména „SVL“ jsou vysoká dlouhodobá nezaměstnanost, zadluženost obyvatel, bytová problematika – neustálé stěhování z důvodu vysokých nákladů na ubytování, obývání neobyvatelných bytů, drogová problematika, kriminalita, dlouhodobě narušené sousedské vztahy, závislost na sociálních dávkách.

Dalším celospolečenským problémem, které musí město Litvínov řešit, je **změna v demografické struktuře obyvatel** spojená s nízkou porodností a zvyšujícím se průměrným věkem dožití. Index stárů v ORP Litvínov (k 31. 12. 2015) činí

123,2 – tj. počet obyvatel ve věku nad 65 let na 100 obyvatel ve věku 0-14 let. Pro srovnání – v roce 2001 byl tento index 88,2. Podíl obyvatel ve věku 65 let a více představuje více než 19 % z celkového počtu obyvatel. Se zvyšujícím se průměrným věkem dožití **stoupá počet osob, které jsou dlouhodobě zdravotně postižené**, jsou závislé na péči svých blízkých nebo na poskytovaných sociálních službách.

Město Litvínov se snaží zejména prostřednictvím Odboru sociálních věcí a školství (dále OSVŠ) o aktivní přístup v řešení problematiky sociálního začleňování, proto dlouhodobě spolupracuje s Agenturou pro sociální začleňování (dále ASZ), pravidelně probíhají společná jednání se zástupci neziskových organizací poskytující služby v ORP Litvínov (organizace města První krok, Oblastní charita Most, Most k naději, Společný život, Diakonie CČH, Litvínovská vzdělávací společnost, s.r.o., spolek Libuše) a dále se zástupci největších vlastníků bytových jednotek, zástupci ÚP, ASZ, MěU.

Pracovníci OSVŠ v rámci orgánu sociálně právní ochrany dětí a odd. sociální práce spolupracují kromě výše uvedených subjektů také se školami, praktickými a odbornými lékaři, Okresním soudem v Mostě, rodinnými příslušníky klientů, s ASZ, Krajským úřadem Ústeckého kraje. Soci-

Litvínov

ální práce spočívá především v realizaci činností sociální práce vedoucí k sociálnímu začleňování osob v rámci celé spádové oblasti obce, v zajištění odborného poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením, v asistenci při hájení práv a zájmů klientů, v navázání nebo udržení kontaktu klientů s nejbližším okolím, v doprovodech na jednání na úřadech nebo při návštěvě lékaře.

Oddělení sociální práce se podílí na realizaci systému Prostupného bydlení, preventivních aktivitách odboru, komunitním plánování ve městě, zajišťuje provoz klubů důchodců, vydává parkovací průkazy pro osoby se zdravotním postižením, facilituje případové konference orgánu SPOD.

Realizaci projektu s názvem „*Profesionalizace sociální práce v Litvínově*“ vnímá město Litvínov jako další možnost ke zlepšení oblasti sociálního začleňování. Cílem našeho projektu je především zlepšení sociální situace sociálně vyloučených osob či osob ohrožených sociální exkluzí v jejich přirozeném prostředí; a dále osob, které potřebují dlouhodobou péči, mají zdravotní postižení či duševní onemocnění. Rovněž chceme zefektivnit výkon sociální práce, a to například pilotním ověřením typových pozic koordinátora podpory a terénního sociálního pracovníka, ale i podpořit rozvoj schopností a vědomostí sociálních pracovníků, posílit multidisciplinární a interdisciplinární spolupráci, metodickou podporu obce v poskytování sociální práce ze strany MPSV, a v neposlední řadě i zvýšit informovanost osob dlouhodobě zdravotně postižených a jejich sociálního okolí o možnostech podpory a řešení.

Kontakt:

Městský úřad Litvínov
Odbor sociálních věcí a školství
Náměstí Míru 11, 436 01 Litvínov

Mgr. Veronika Knoblochová
e-mail: veronika.knoblochova@mulitvinov.cz
tel.: 476 767 960

LOVOSICE

Pod svahy Českého středohoří se nachází správní obvod obce s rozšířenou působností Lovosice. Obyvatelstvo žije ve 32 převážně malých obcích, z nichž tři mají statut města. Centrem osídlení jsou kromě téměř desetitisícového města Lovosice také města Libochovice a Třebeňovice.

Celkový počet obyvatel v současné době je 26 957 a rozloha správního obvodu má 262 km². Stav nezaměstnanosti dle statistických údajů MPSV k 31. 12. 2016 byl 1 368 evidovaných uchazečů o zaměstnání, podíl nezaměstnaných osob činil 7,45 %.

Charakteristická pro sociální práci v této lokalitě je **práce s lidmi se zadlužením**, které je způsobeno především **finanční negramotností**.

Sociálně vyloučená lokalita v této oblasti není, ale jsou některé části ORP, které do budoucna budou vyžadovat větší pozornost, ať už v Libochovicích sklářské domy, hotel Černý orl nebo tzv. zámecká zeď (**drogově závislí**), Horka u Libochovic, Podsedice či v Lovosicích ulice Nádražní a Šiřejovická.

Projekt „Podpora sociální práce v obci Lovosice“ má stanoven tyto cíle:

- Personální posílení stávajícího týmu sociálních pracovníků na Městském úřadě v Lovosicích o dva nové sociální pracovníky pro výkon činnosti sociální práce na území ORP Lovosice.
- Zpracování standardů kvality sociální práce obecního úřadu obce s rozšíře-

Lovosice

nou působností, jejich aplikace a ověření v praxi – tedy nastavení podmínek pro výkon sociální práce.

- Profesionalizaci stávajících i nových sociálních pracovníků formou dalšího vzdělávání, supervizí a účasti na zahraničních studijních cestách projektu MPSV Systémová podpora sociální práce v obcích.
- Zmapování sociální situace v rámci ORP Lovosice – monitoring z hlediska výskytu sociálně patologických jevů formou depistáže ve všech 32 obcích a nabídka výkonu sociální práce.

Od projektu tedy očekáváme ve spolupráci s MPSV zvýšení dostupnosti sociální práce klientům, profesionalizaci výkonu sociální práce, získání zkušeností v rámci zahraničních stáží, vzdělávání sociálních pracovníků, a současně pilotní ověření typové pozice terénního a případového sociálního pracovníka.

Kontakt:

Městský úřad Lovosice
Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
Školní 407/2, 410 02 Lovosice.

Mgr. Eva Rudiková
e-mail: eva.rudikova@meulovo.cz
tel.: 416 571 200

MORAVSKÝ BEROUN

Město Moravský Beroun se nachází v kopcovité krajině pohoří Nížkého Jeseníku. Rozkládá se na území 5 122 hektarů a žije v něm více jak 3 000 obyvatel. Moravský Beroun je obcí s pověřeným obecním úřadem a spadá do územního obvodu ORP Šternberk.

V minulosti v Moravském Berouně převažovalo především německy mluvící obyvatelstvo. Po odsunu sudetských Němců se přistěhovalo obyvatelstvo české a mimo jiných sem přišli především jako pracovní síla i Romové ze Slovenska. Od devadesátých let se město potýká s výrazným **odlivem obyvatelstva**, který jde ruku v ruce s **úbytkem pracovních příležitostí**. Ve městě se nyní nenachází vyloučené lokality - ghetta, přesto jsou zde desítky lidí přímo ohrožených sociálním vyloučením. **Sociální vyloučení** se významně dotýká zejména romské minority.

Cílem projektu je personální posílení Úseku sociálních věcí MěÚ Moravský Beroun, konkrétně posílení výkonu sociální práce. V rámci projektu proto budou do pracovního poměru přijati dva noví sociální pracovníci. Jejich prostřednictvím budou prověřeny dvě nové typové pozice terénního sociálního pracovníka a koordinátora sociální podpory. Tím se rozšíří prostor pro výkon terénní sociální práce, dojde i k jejímu zkvalitnění a zvýší se její dostupnost pro klienty. Cílovou skupinou pracovníků jsou osoby sociálně vyloučené anebo sociálním vyloučením ohrožené. Těmto osobám bude poskytnuta odborná pomoc v terénu a nabídnuta možnost dlouhodobější spolupráce při řešení jejich nepříznivé situace. Sociální pracovníci budou rovněž spolupracovat s dalšími subjekty a institucemi v oblasti. Pro kvalitní výkon sociální práce bude pracovníkům

Moravský Beroun

zajištěno odborné vzdělávání a supervize. Zúčastní se i čtyř zahraničních studijních cest.

Projekt umožní výkon terénní sociální práce v přirozeném prostředí klientů. Realizací projektu očekáváme pozitivní změny v sociální práci ve vztahu k cílové skupině osob, efektivnější řešení jejich sociálních problémů a nastavení nových způsobů komunikace mezi sociálním pracovníkem a klientem. Doufáme také v postupné zlepšování výkonu sociální práce na základě nabytých poznatků z odborných školení a cest. Účastí na pravidelných setkáních v rámci systémového projektu MPSV s dalšími spolupracujícími obcemi chceme zajistit přenos vzájemných zkušeností a dobré praxe.

Kontakt:

Obec Moravský Beroun
Úsek sociálních věcí a školství
Náměstí 9. května 4
793 05 Moravský Beroun

Irena Hladká
e-mail: irena.hladka@morberoun.cz
tel.: 554 773 121

MOST

Město Most se nachází v severozápadních Čechách v Ústeckém kraji. Počet obyvatel je v současnosti 65 850 osob. Most je obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem a v jeho správním území je 15 obcí.

Ročně sociální pracovníci obce pracují s cca 3 600 osobami. Jedná se převážně o osoby **nezaměstnané s materiálními problémy, osoby bez přístřeší, dále narůstá skupina osob ohrožených sociálním vyloučením, především v seniorském věku.** Těmto osobám poskytují sociální pracovníci ročně zhruba 9 500 intervencí - počet klientů v celé spádové oblasti narůstá, a to zejména s ohledem na charakteristiku obce III. typu, zaznamenáváme trend tzv. vnitřní migrace.

Proto je nezbytné posílit výkon sociální práce především **v sociálně vyloučených lokalitách, kde dochází ke kumulaci osob nezaměstnaných, s nízkým vzděláním, osob pobírajících dávky pomoci v hmotné nouzi.** Tyto lokality - Chanov, lokalita „Stovky“, lokalita „Sedmistovky“, ulice Javorová, M. G. Dobnera, U Věžových Domu a K. H. Borovského - jsou typické **vyšším výskytem sociálně patologických jevů,** a tím i vyšší mírou potřebnosti sociální intervence. Město se dlouhodobě věnuje komunitnímu plánování, a to už od roku 2005, nyní je realizován třetí komunitní plán na roky 2015–2018.

Město Most má stabilní a trvale udržitelnou síť sociálních služeb, služeb navazujících, volnočasových a prarodinných aktivit, která dokáže flexibilně reagovat na vyvíjející se potřeby občanů města.

Město se dále zapojuje do řady projektů pro rozvoj sociální práce, které jsou často financovány z dotací EU. V březnu 2017 pak schválilo Zastupitelstvo města Mostu Strategický plán sociálního začleňování statutárního města Mostu na období 2017–2019.

Cílem projektu „*Podpora sociální práce v obci Most*“ je především rozvoj sociální práce vykonávané sociálními pracovníky obce. Díky personálnímu posílení oddělení sociální práce o čtyři sociální pracovníky dojde ke zkvalitnění, profesionalizaci a lepší dostupnosti sociální práce v obci. Posílen bude i výkon sociální práce v problematických sociálně vyloučených lokalitách, čímž se navýší počet klientů, kterým je možné poskytnout potřebnou intervenci. Pro sociální pracovníky z projektu vyplývá zajištění kvalitního vzdělání a supervize, což má pozitivní vliv na kvalitu práce sociálního pracovníka s klienty.

Od projektu a spolupráce s MPSV očekáváme zvýšení dostupnosti sociální práce klientům a její profesionalizaci v rámci výkonu sociální práce v přenesené působnosti. Výkon sociální práce v obci bude posílen díky rozšíření kapacity oddělení sociální práce odboru sociálních věcí Magistrátu města Mostu o další sociální pracovníky, kterým navíc bude zajištěno další

Most

profesní vzdělávání a potřebná supervize. Očekáváme posílení interdisciplinární a multidisciplinární spolupráce a spolupráce s dalšími aktéry v sociální oblasti a příbuzných oborech. Zároveň se díky novým terénním pracovníkům osloví širší oblast potencionálních klientů, kterým se pomoc, či informace o poskytované pomoci nedostala. Díky spolupráci s MPSV bude mít sociální práce ve městech jednotný a ucelený ráz, a zefektivní se tak předávání informací a komunikace.

Kontakt:

Magistrát města Mostu
Odbor sociálních věcí, oddělení sociální práce
Radniční č. 1/2, 434 01 Most

Mgr. Jana Hrdinová
e-mail: jana.hrdinova@mesto-most.cz
tel.: 476 448 545

PÍSEK

Ve správním obvodu Písku jako obce s rozšířenou působností je 49 obcí. Na území města Písek žilo v roce 2016 přes 29 800 obyvatel. Nachází se zde **dvě vyloučené lokality**, kde je nezbytný intenzivní výkon sociální práce. V současné době nedisponujeme dostatečným počtem sociálních pracovníků, kteří by se mohli více věnovat i venkovským oblastem. Tato situace je tedy řešena především telefonickým a písemným kontaktem a získané informace jsou přenášeny skrze jednotlivé obce I. a II. typu. Písek má hustou síť sociálních služeb, problémem je opět zajištění dostupnosti pro obce v rámci celého ORP.

Projekt „*Podpora sociální práce v obci Písek*“ je zaměřen na výkon sociální práce v oblasti prevence eskalace nepříznivých sociálních jevů se zaměřením na případovou sociální práci v oblasti koordinace

(case management, plánování podpory dle individuálních potřeb, zdrojů a možností apod.) a pilotní ověření dvou typových pozic sociálních pracovníků - terénní sociální pracovník a koordinátor sociální podpory. Výkon sociální práce v rámci projektu je zacílen na venkovské oblasti - spolupráce se sociálními odbory obcí a obcemi I. a II. typu v rámci depistáže a podpory klientů.

Cílem projektu je také vytvoření interdisciplinárního týmu v obci, tzn. systém pravidelných porad v rámci celého odboru sociálních věcí, oddělení sociální práce a pomoci, setkání s NNO a dalšími spolupracujícími subjekty, dále plánujeme rozšíření společných setkání sociálních pracovníků obce se sociálními pracovníky sociálních služeb. Chceme obnovit pravidelný kontakt se svazky obcí tak, aby byl pružnější přenos informací i do menších obcí, které nedisponují sociálními pracovníky. V rámci projektu budou osloveny NNO a další poskytovatelé sociálních služeb, abychom zefektivnili prostředí pro přenos informací, vzájemné sdílení příkladů dobré a špatné praxe, mapování aktuální situace v oblasti poskytování sociálních služeb, nové trendy, zjišťování potřebnosti jednotlivých služeb. Setkání jsou plánována minimálně 4x ročně, tedy 8x za projekt. Po zahájení projektu byla provedena analýza vzdělávacích potřeb jednotlivých sociálních pracovníků a jejich další vzdělávání bude zaměřeno na nové metody sociální práce při řešení nepříznivé sociální situace klientů.

Hlavním cílem projektu je zvýšení dostupnosti sociální práce klientům a její profesionalizace v rámci výkonu sociální práce v přenesené působnosti. Výkon sociální práce v obci Písek bude v rámci projektu posílen o dva sociální pracovníky, dále se bude prohlubovat interdisciplinární

Písek

a multidisciplinární spolupráce i s dalšími aktéry v sociální oblasti a příbuzných oborech. V neposlední řadě se noví i stávající sociální pracovníci zúčastní zahraničních studijních cest, kde získají poznatky o výkonu sociální práce v zahraničí.

Kontakt:

Městský úřad Písek
Odbor sociálních věcí
Budovcova 207/6, 397 19 Písek

Mgr. Michaela Baslerová
e-mail: michaela.baslerova@mupisek.cz
tel.: 382 330 810

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ

Obec Valašské Meziříčí je obcí s rozšířenou působností. Počet obyvatel v obci je přes 22 000. Počet obyvatel ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Valašské Meziříčí je přes 41 000. Počet obcí ve správním obvodu je 18.

Na území obce se nachází **sociálně vyloučené lokality**. Jedná se o několik domů, kde je soustředěno většinou nízkopříjmové obyvatelstvo. V těchto lokalitách je **zvýšená nezaměstnanost, závislost osob na sociálních dávkách, zadlužení obyvatel, problémy v občanském**

soužití, cílená koncentrace sociálně slabých obyvatel, vysoký počet dětí, nálepka patologického místa (jeden dům je označován jako „dům hrůzy“), dochází také k **očerňování obyvatel domu a k nenávisti v okolí, alkoholismus, drogy, zanedbávání povinné školní docházky, v některých bytech výskyt štetnic**. Dalším problémem ve městě je **vyšší počet ubytoven** (přibližně 10). Kumulace sociálně vyloučených osob na ubytovně s sebou nese **zdravotní, hygienická i sociálně-patologická rizika, dále úpadek sociálních vazeb a upevňování vazeb** pouze mezi osobami ve stejné situaci, často pouze z dané ubytovny, nikoli budování vazeb potřebných pro začlenění do společnosti. Pro celou řadu lidí z ubytoven je značně obtížné, mnohdy až nemožné, se vrátit na běžný trh s byty. Lidé nemají potřebné finanční prostředky na složení kauce, pokud mají dluhy za elektřinu nebo jiné energie, nezískají pro své nájemní bydlení připojení k těmto službám. Život na ubytovně je pak jedinou schůdnou alternativou.

Cílem našeho projektu s názvem „*Podpora sociální práce v obci Valašské Meziříčí*“ je zvýšení dostupnosti sociální práce klientům a její profesionalizace v rámci výkonu sociální práce v přenesené působnosti. Díky zapojení se do projektu vzniklo

Valašské Meziříčí

na MěÚ Valašské Meziříčí nové oddělení sociální práce a sociálních služeb, které je posíleno o tři nové sociální pracovníce (dvě v rámci pilotního ověření pracovní pozice terénní sociální pracovník a jedna pozice koordinátor sociální podpory).

Sociální pracovníce absolvují v rámci projektu kurzy dalšího vzdělávání a je zajištěna i jejich supervize. Díky současněmu personálnímu obsazení se podařilo rozdělit náš správní obvod na čtyři části. Každá pracovníce má tedy na starosti svůj terén, o kterém má přehled. Další aktivitou projektu je navázání spolupráce v oblasti sociální práce s obcemi v našem správním obvodu. Za tímto účelem byl našim oddělením vytvořen informační leták, který je distribuován na obecní úřady okolních obcí a jsou uskutečňovány informační schůzky se starosty obcí. Informační letáky jsou rovněž distribuovány spolupracujícím neziskovým organizacím, státním institucím, lékařům. Dalším cílem je prohloubení a nastavení spolupráce mezi sociálními pracovníky obcí, nestátními organizacemi, úřadem práce prostřednictvím síťování a pořádání pravidelných setkání ve prospěch klientů.

Od realizace projektu očekáváme vymezení a ukotvení sociální práce realizované Městským úřadem Valašské Meziříčí.

Příležitostí je také posílení sociální práce jak po stránce personální, tak po stránce zvyšování profesionalizace (školení, supervize, exkurze) i případné specializace. V neposlední řadě očekáváme systémové nastavení spolupráce sociálních pracovníků obce a úřadu práce, dále spolupráce s dalšími veřejnými institucemi a poskytovateli sociálních služeb.

Kontakt:

Obec Valašské Meziříčí
Odbor sociálních věcí
Zašovská 784, Krásno nad Bečvou,
757 01 Valašské Meziříčí

Bc. Jarmila Mužíková
e-mail: jarmila.muzikova@muvalmez.cz
tel.: 571 674 565

Bc. Helena Mynarčíková
e-mail: mynarcikova@muvalmez.cz
tel.: 571 674 560, 602 583 936

3. Katalog prací, povolání sociální pracovník a jeho zařazení do platové třídy

Mgr. Ilona Kolářová

Oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání
Ministerstvo práce a sociálních věcí

Katalog prací určuje zařazení prací do platových tříd. Jedná se o nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě. Vlastní rozčlenění prací vykonávaných ve sféře veřejných služeb a správy do platových tříd se stanoví podle jejich složitosti, odpovědnosti a namáhavosti a je uvedeno v příloze k nařízení č. 222/2010 Sb.

Příloha katalogu prací se dělí na tři části – A, B a C.

První část - písmeno A uvádí: seznam povolání a rozpětí platových tříd, tabulkový přehled částí a dílů, do nichž se katalog prací člení, názvy povolání s jejich číselným označením a platové třídy, do nichž jsou práce těchto povolání zařazeny.

Druhá část - písmeno B uvádí: zařazení prací do povolání a platových tříd, konkrétní práce jsou rozděleny do dvou skupin. V první jsou uvedeny příklady prací, které jsou vykonávány zpravidla u všech zaměstnavatelů a slouží k zajišťování hlavní činnosti a ve druhé jsou práce, které jsou zpravidla předmětem hlavní činnosti zaměstnavatele ve veřejných službách a veřejné správě. Druhově zaměřené skupiny povolání jsou zpravidla ztotožňovány s jednotlivými obory veřejných služeb a veřejné správy.

Třetí část - písmeno C uvádí: výklad některých pojmů pro účely přílohy. Konkrétně je uveden obecný význam některých slov, která jsou důležitá pro zařazení prací do platových tříd. Nově se uvádí pojem rezort, kterým se rozumí ústřední správní úřad s orgány a organizacemi ve své působnosti.

Sociální pracovník a zařazení do platové třídy v souladu s katalogem prací

Právní úprava pro zařazování zaměstnanců do platových tříd by měla být z hlediska práva pro praxi dostačující. To znamená, že zaměstnavatel by měl zaměstnance zařadit podle § 123 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů a § 3 nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, do platové třídy, ve které je, podle nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, zařazena nejnáročnější práce, jejíž výkon zaměstnavatel na zaměstnanci požaduje.

V případech, kdy tato práce není uvedena v katalogu prací, by pak zaměstnavatel měl zařadit zaměstnance do platové třídy, ve které jsou zahrnuty příklady prací s ní porovnatelné z hlediska složitosti, odpovědnosti a namáhavosti.

V praxi však dochází k situacím, kdy někteří zaměstnavatelé zaměstnance, kteří mají odbornost sociálních pracovníků podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o sociálních službách“), a kteří jsou absolventy vysokých a vyšších odborných škol, zařazují do nižších platových tříd, než odpovídá složitosti a náročnosti jejich práce. Tím však výše uvedené právní předpisy porušují.

Jako příklad náročnosti práce lze uvést jednu z hlavních oblastí výkonu sociální práce sociálního pracovníka - depistážní činnost a sociální šetření konané vždy v přirozeném sociálním prostředí klienta. Výkon sociální práce je vysoce náročný s ohledem na nároky odborné přípravy,

zodpovědnost a autonomii rozhodování. Sociální práce s sebou tedy nese jak požadavek na odborné kompetence, tak velkou psychickou a emoční zátěž a možné ohrožení samotného zdraví sociálního pracovníka. Ministerstvo práce a sociálních věcí vždy doporučuje, aby zaměstnavatelé při zařazování svých zaměstnanců vykonávajících sociální práci zohlednili i tuto obtížnost.

Činnosti sociální práce sociálních pracovníků jsou vykonávány v přenesené působnosti a obecni úřady hradí tyto činnosti z finančních prostředků určených na výkon státní správy v přenesené působnosti. Od 1. ledna 2015 došlo ke změně právních předpisů a část finančních prostředků na výkon sociální práce sociálních pracovníků v přenesené působnosti je již účelově vázána. Od roku 2015 je MPSV poskytován příspěvek na výkon sociální práce obecních a krajských úřadů v přenesené působnosti (mimo sociálně-právní ochrany dětí).

Činnosti, které má sociální pracovník vykonávat, jsou uvedeny v § 109 zákona o sociálních službách. To v praxi znamená, že sociální pracovník vykonává sociální šetření, zabezpečuje sociální agendy, včetně řešení sociálně právních problémů v zařízeních poskytujících služby sociální péče, vykonává sociálně právní poradenství, analytickou, metodickou a koncepční činnost v sociální oblasti, odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, depistážní činnost, poskytování krizové pomoci, sociální rehabilitaci, zjišťuje potřeby obyvatel obce a kraje a koordinuje poskytování sociálních služeb.

Pokud by tyto činnosti zaměstnavatel po sociálním pracovníkovi nepožadoval,

neplnil by ustanovení zákona a nemohl by tudíž ani čerpat finanční prostředky z dotačního titulu na činnosti sociální práce. V případech, kdy zaměstnavatel argumentuje tím, že od zaměstnance nemusí vyžadovat náročnou práci a nemusí zvýšit zaměstnanci platovou třídu tak, jak uvádí katalog prací, porušuje zákonná ustanovení.

S ohledem na výše uvedené, a zejména vzhledem k předpokládanému výkonu analytických, koncepčních a metodických činností v individuální a skupinové sociální práci, k výkonu náročných specializovaných agend péče o osoby, rodiny a skupiny v nepříznivé sociální situaci, poskytování sociálně-právního poradenství a odborné sociálně-právní pomoci osobám ohroženým násilným chováním vykázané osoby nebo vzhledem k výkonu sociálních prací s rodinami nebo jednotlivci v krizových situacích, lze oprávněně předpokládat, že zařazení sociálních pracovníků bude odpovídat 10. platové třídě.

Pro samostatný výkon náročných specializovaných agend prováděných v přirozeném prostředí potřebných osob, jako je zejména depistážní činnost zaměřená na vědomé, cílené a včasné vyhledávání jednotlivců, rodin a skupin v nepříznivé sociální situaci a na analýzu jejich sociálních potřeb, nebo práce spočívající v poskytování krizové intervence, sociální práce zaměřená na jednotlivce, rodiny a skupiny se zvýšeným rizikem sociálního vyloučení nebo vzniku problémů v osobním nebo sociálním vývoji, nebo samostatný výkon sociálního šetření, lze oprávněně předpokládat, že zařazení sociálních pracovníků bude odpovídat 11. nebo vyšší platové třídě.

Zaměstnavatelé by měli výše uvedené

skutečnosti respektovat, a to i přesto, že náročnost činností sociální práce není konkrétně vyjmenována v katalogu prací. S ohledem na to, že výše uvedené skutečnosti nejsou některými zaměstnavateli respektovány, navrhlo aktuálně Ministerstvo práce a sociálních věcí úpravu katalogu prací tak, aby odpovídal praxi a reflektoval zvýšenou náročnost činností sociální práce sociálních pracovníků.

4. Standardizovaný záznam sociálního pracovníka (SZSP)

Mgr. Ilona Kolářová

Oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ohlédnutí za historií vyhlášky – SZSP

Součástí Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí³ je rovněž Standardizovaný záznam sociálního pracovníka vedený podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Vzor Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka je stanoven vyhláškou⁴.

Vzor Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka (SZSP) obsahuje například strukturu záznamů o činnostech sociální práce, identifikaci klienta a jeho životní situace, cíle, plán intervence a jeho plnění. Veškerý postup spolupráce s klientem by měl být evidován v SZSP (do budoucna se předpokládá, že SZSP bude z větší části nahrazovat písemný spis). Ze zákona SZSP používají sociální pracovníci na obecních úřadech II. a III. typu a na krajských úřadech a sociální pracovníci Úřadu práce České republiky. Přesto by mohl být návodem a zároveň i doporučením pro práci sociálních pracovníků v celé ČR, v různých institucích a organizacích. Z tohoto důvodu by se se zněním této vyhlášky měl seznámit každý sociální pracovník, neboť vyhláška – SZSP je poměrně komplexní, a může být důležitá také z hlediska vzájemné spolupráce sociálních pracovníků.

V současné době bývá vyhláška – SZSP některými sociální pracovníky označována za zastaralou, když „nestačí“ současné praxi sociální práce. Právě proto považujeme za důležité připomenout souvislosti jejího vzniku i důvody, proč je obsah SZSP nastaven tak podrobně.

Vzor SZSP vznikl v kontextu tzv. sociální reformy I., když od 1. 1. 2012 byly „převedeny“ nepojistné sociální dávky z kompetence obecních úřadů do kompetence Úřadu práce České republiky. To v praxi znamenalo, že sociální pracovníci obecních úřadů, kteří doposud vykonávali činnosti sociální práce, zejména však sociální šetření u osob žádajících o dávku a „svým způsobem vykazovali svou práci počtem přiznaných dávek“, měli obavu, že mohou ztratit svoji práci a že přijdou o klientelu.

V té době se bohužel velmi často zapomínalo na komplexní výkon činností sociální práce, které sociální pracovníci mají vykonávat podle § 109 zákona o sociálních službách, a které sociální pracovníci vykonávali spíše jen v případech, když měli časový prostor např. mezi správním řízením o jednotlivých dávkách. Nebo byly tyto činnosti vykonávány na upozornění, a to zejména v případech, kdy již nepříznivá sociální situace u klienta nastala. Depistážní činnost byla realizována minimálně.

V praxi dost často převládal názor, že když si Úřady práce převezmou klienty, pak sociální pracovníci obecních úřadů nebudou mít žádnou klientelu, a tudíž ani nebudou moci vykazovat činnost. S tímto názorem se ztotožnila především část starostů obcí a tajemníků obecních úřadů, a proto hrozilo, že některé obecní úřady zruší sociální odbory. Tím by však došlo k absenci odborníků, kteří by klientům nacházejícím se v nepříznivé sociální situaci pomohli hájit jejich zájmy. Zapomínalo se také na to, že realizace činností sociální práce

³ Podle § 4a odst. 1 zákona č. 73/2011 Sb.

⁴ Vyhláška č. 332/2013 Sb.

je povinností obecních úřadů II. a III. typu a krajských úřadů v rámci výkonu státní správy v přenesené působnosti.

Právě z důvodu prevence nevhodného nastavení činností sociální práce v praxi Ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo vyhlášku – SZSP. Cílem vyhlášky - SZSP bylo legislativní ukotvení metodické podpory pro výkon činností sociální práce sociálních pracovníků krajských a obecních úřadů II. a III. typu. Byl kladen důraz na zajišťování a koordinaci poskytování sociálních služeb a dále na realizaci činností sociální práce vedoucích k řešení nepříznivé situace a k sociálnímu začleňování osob. Důležitá byla také snaha o sjednocování postupů a výkonu činností sociální práce.

Současně bylo cílem znění vyhlášky - SZSP „transformovat“ do elektronické aplikace tak, aby sociální pracovníci krajských a obecních úřadů II. a III. typu disponovali nástrojem pro vykázaní činností sociální práce s klientem. V současné době mohou sociální pracovníci prostřednictvím elektronické aplikace SZSP výsledky své práce konzultovat s kolegy, vykázat svému nadřízenému pracovníkovi, a to včetně možnosti uvedení vybraných statistických dat potřebných pro další rozvoj obce, když např. zjištěný větší počet klientů se zdravotním postižením by měl být pro obec důvodem k plánování bezbariérových vstupů, k bezbariérovým dopravním prostředkům v obci, atp. Je možné generovat statistiky o práci sociálních pracovníků, o jednotlivých klientech, jejich počtu, cílových skupinách, počtu anonymních klientů, počtu seniorů, osob se zdravotním postižením apod. Možnosti získání statistických údajů se MPSV snaží dále rozšiřovat podle požadavků sociálních pracovníků.

Záměrem elektronické aplikace SZSP tedy bylo vytvoření podmínek pro nastavení dobré spolupráce sociálních pracovníků krajských a obecních úřadů II. a III. typu a sociálních pracovníků krajských poboček úřadu práce a kontaktních pracovišť úřadu práce, a to tak, aby si mohli sociální pracovníci předávat základní informace o potřebě pomoci jednotlivým klientům, a snížila se tak zátěž klientů

Jaké je využití v praxi sociálních pracovníků ve všech oblastech působení?

Jedním z významných ustanovení je například ustanovení o „věcné náročnosti“ jednotlivých intervencí.

Uváděný časový rozsah může pomoci nejen pro plánování činností sociálního pracovníka, ale i pro potřeby jeho zaměstnavatele.

Časové intervence byly navrženy na základě konkrétních zkušeností terénních sociálních pracovníků, kdy čas strávený u klienta nebo s klientem byl zprůměrován tak, aby odpovídal co nejvíce běžné praxi. Podle věcné náročnosti intervencí lze dále určit např. i potřebu počtu sociálních pracovníků v daném území.

Jedná se tedy o nejčastější časové rozpětí pro jednotlivé intervence (jde zejména o první kontakt a navazování spolupráce, kdy sociální pracovník nezná klienta a zjišťuje veškeré relevantní skutečnosti). První uvedený čas je základní, druhý uvedený čas zobrazuje tu nejnáročnější činnost s klientem v rámci jedné intervence. Příkladem může být sociální šetření, které je uváděno v časovém rozmezí 105 – 250 minut. Jedná se o časový úsek, který sociální pracovník stráví s klientem

při prvním kontaktu, kdy navazuje spolupráci a zároveň provádí posouzení životní situace klienta, včetně individuálního plánování cílů klienta a kroků, které povedou k jejich naplnění. Základní metodou sociální práce je rozhovor, a proto sociální pracovník aktivně naslouchá a usměrňuje tok hovoru cílenými otázkami, atp. Delší časové rozmezí však sociální pracovník bude potřebovat u klienta, který s ohledem na zdravotní stav nedokáže například artikulovat, zapomíná slova, domlouvá se posunky - právě v těchto případech se může stát, že sociální pracovník překročí doporučenou horní hranici času, tj. 250 minut.

Tento jeden příklad z vyhlášky – SZSP může být vhodný též pro využití v praxi sociálních pracovníků i v jiných organizacích. Sjednocování postupů sociálních pracovníků povede k vzájemnému porozumění, kooperaci i k jednodušší komunikaci v případě hledání vhodné pomoci. Proto je použití této vyhlášky pro sociální oblast všestranné.

V minulém roce na MPSV fungovala pracovní skupina, jež navrhla úpravy SZSP tak, aby lépe odpovídal současným potřebám sociálních pracovníků. MPSV tedy bude předkládat návrh na novelizaci vyhlášky.

⁵ Věcná náročnost sociální práce je souhrn správně/vhodně zvolených intervencí formou aplikovaných metod. Jedná se o proces organizace sociální práce zvolený na základě znalosti praktické aplikace metod a jejich časové náročnosti. Vhodná volba věcné náročnosti metod je důležitým faktorem pro správnou organizaci sociální práce.

5. Slovo závěrem, kontakty

Závěrem nám dovoluete popřát rozvoji profesionalizace a dostupnosti sociální práce v obcích co nejlepší podmínky, jelikož včasná intervence sociální práce zamezuje rozvoji a prohloubení sociálních problémů, a naproti tomu pasivní přístup zvyšuje budoucí obtížnost řešení a zvyšuje jeho náklady. Aktivní přístup k řešení obtížných životních a sociálních situací občanů zvyšuje jejich spokojenost.

Kontakty na realizační tým projektu „Systémová podpora sociální práce v obcích“

Bc. Petr Votruba: odborný koordinátor projektu
e-mail: petr.votruba@mpsv.cz
tel.: +420 778 475 266

Mgr. Klára Holanová: odborná referentka
e-mail: klara.holanova@mpsv.cz
tel.: +420 778 427 862

Mgr. Zuzana Nováková: odborná referentka
e-mail: zuzana.novakova4@mpsv.cz
tel.: +420 778 730 509

Věra Hausvaterová, DiS.: odborná referentka
e-mail: vera.hausvaterova@mpsv.cz
tel.: + 420 221 923 993

Mgr. Eva Capicarová: metodička pro obce v královéhradecké oblasti
e-mail: eva.capicarova@mpsv.cz
tel.: +420 778 530 671

Bc. Markéta Vychodilová: metodička pro obce v olomoucké oblasti
e-mail: marketa.vychodilova@mpsv.cz
tel.: +420 778 716 593

Mgr. Tereza Filipová: metodička pro obce v pražské oblasti
e-mail: tereza.filipova@mpsv.cz
tel.:+420 770 116 517

PhDr. Mgr. Jana Koláčková: právnička pro obce
e-mail: jana.kolackova@mpsv.cz
tel.: +420 770 116 516

Zpravodaj sociální práce

Projekt Systémová podpora sociální práce v obcích

Registrační číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003527

1. číslo, Praha – říjen 2017

Vydalo: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

www.mpsv.cz

ISBN: 978-80-7421-139-3

www.mpsv.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

